

د افغانستان اسلامي امارت
د لوړو زده کړو وزارت
د نعمان سادات لوړو زده کړو موسسه

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
مؤسسه تحصیلات عالی نعمان سادات

Islamic Emirate of Afghanistan
Ministry of Higher Education
معاونیت علمی

پالیسی و طرز العمل آزادی
اکادمیک

NSIHE

ماده اول:

مطالعه سیرپیشرفت علم و روند تکامل پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی در قرون گذشته و نقش تعیین کننده ای که بر زندگی بشر (در مسیر آموزش، تحقیق، آزمایش، پژوهش، تولید) و ارتقاء جایگاه و کرامت وی دارند، اهمیت پرداختن به آزادی پوهنتون ها، مراکز علمی و تحقیقی، محققین، استاد و محصل در مطالعه، پژوهش، تحقیق، آزمایش و انتشار نتایج آنها را روشن می سازد.

موسسات تحصیلات عالی ازسالیان دور در نقاط مختلف جهان فعال بوده و سرچشمه علم، دانایی، تحقیق و جستجو به شمار می رفته اند.

در افریقا آموزش عالی، دارای ریش های بومی، اسلامی و بعد غربی است. تا قرن یازدهم میلادی موسسات آموزش عالی به صورت سنتی فعالیت می کردند، تا اینکه دانشگاه پاریس در سال ۱۱۵۰ با قرض گرفتن آداب و سنن از مناطق دیگر الگو برادی شبیه مدرن از آزادی آکادمیک و استقلال پوهنتون تاسیس شد. هنوز موانع در مقابل آزادی آکادمیک وجود داشت تا اینکه پوهنتون هومبولت برلین در آلمان شکوفا شد. این پدیده شامل ایده جدید آزادی آموزش و یادگیری و حذف تمام محدودیت ها اعمال شده بر روی پوهنتون ها در صنوف درسی و آزمایشگاه ها بود. آزادی آکادمیک سیر مختلف را در جهان داشته و همچنان در افغانستان نیز طی دهه های اخیر سیر صعودی را پیموده اند.

در تعریف آزادی آکادمیک چنین آمده است: آزادی آکادمیک عبارت است از آزادی انجام تحقیق، تدریس، سخن گفتن و انتشار با رعایت موازین و رواعد حاکم بر تحقیقات علمی به گونه ای که نتیجه ای علمی در هر صورت به مجازات یا بازخورد دولتی منجر نشود. در ماده بیست و چهارم قانون اساسی افغانستان آمده است: "آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران ومصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد. آزادی و کرامت انسان از تعرض مصئون است. دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد." در قانون تحصیلات عالی کشور در بند ۱۱ ماده سوم آزادی آکادمیک را چنین تعریف نموده است آزادی آکادمیک: ارائه آزادانه نظریات علمی بر مبنای روش ها و معیارهای علمی پذیرفته شده می باشد.

بنابر اهمیت آزادی آکادمیک در نهاد های تحصیلات عالی موسسه تحصیلات عالی نعمان سادات به منظور حمایت از اساتید، کارمندان و محصلین پالیسی و طرزالعمل آزادی آکادمیک ذیل را ترتیب نموده است.

۱. آزادی آکادمیک موسسه

آزادی آکادمیک متضمن آزادی پوهنتون و موسسات تحصیلات عالی در طراحی دوره های آموزشی، تحقیقی، تعریف کردیت های درسی، برگزاری نشست ها و کنفرانس های علمی، استخدام کادر علمی، تأمین در آمد و بطور کلی آزادی در هر امر است که به تعالی اهداف آموزشی و تحقیقی آن منجر می شود.

۱،۱،۱ موسسه در سیاست گذاری برنامه های آموزشی خویش در پرتو رهنمود های تحصیلات آزادی کامل دارد.

۱،۱،۲ موسسه در موضوعات اداری و به کار گماشتن کارمندان اداری خویش آزادی کامل دارد.

۱،۱،۳ موسسه در گماشتن کادر علمی خویش با در نظر داشت رهنمود های وزارت تحصیلات عالی آزادی کامل داشته و هیچ گونه دخالت و پیگیری خارج از موسسه در این امر مراعی اجرا نمی باشد.

آزادی های اکادمیک کادر علمی

ماده دوم:

- ۲،۱ آزادی در تدریس و امور آموزشی با رعایت معیار های پذیرفته شده علمی و قانونی؛
- ۲،۲ آزادی در بیان حقایق و واقعیت های دریافت شده از تحقیقات با در نظر داشت ارزش های اسلامی ملی
- ۲،۳ آزادی فکری در پژوهش و تحقیقات؛
- ۲،۴ برقراری ارتباط آزادانه با نهاد ها و سازمان های اکادمیکی ملی و بین المللی؛
- ۲،۵ آزادی در انتخاب برنامه های درسی و آموزشی با در نظر گرفتن کاریکولم تائید شده و مفردات درسی؛
- ۲،۶ آزادی عمل استادان در اداره صنف مطابق به موازین دسپلینی؛
- ۲،۷ آزادی شجاعت و جسارت برای طرح ایده ها و پرسش های نو با رعایت اصول اخلاقی و ارزش های اسلامی و ملی؛
- ۲،۸ داشتن آزادی نقد و به چالش کشیدن ساختارهای اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی مطابق به قوانین و طرز العمل های وزارت تحصیلات عالی؛
- ۲،۹ آزادی در تلاش برای گسترش علم و دانش در جامعه؛
- ۲،۱۰ داشتن استقلال عمل سازمانی در پوهنتون؛
- ۲،۱۱ آزادی در حل مسایل فکری؛
- ۲،۱۲ آزادی اکادمیک استادان در تعریف و بررسی برنامه درسی؛
- ۲،۱۳ آزادی در نگاه اندیشه ورزانه و به دور از جهت گیری ها در مسایل علمی؛
- ۲،۱۴ عدم محدودیت استاد در استفاده از روش های مفید تدریس؛
- ۲،۱۵ آزادی در ارائه یافته ها و نتایج تحقیق با در نظر داشت قانون اساسی و قانون تحصیلات عالی؛
- ۲،۱۶ آزادی در ارزیابی آموخته های دانشجویان و تعیین نمره مطابق به آن؛
- ۲،۱۷ آزادی اشتراک در اجتماعات علمی مانند کنفرانس ها، سیمینارها، ورکشاپ ها و غیره؛
- ۲،۱۸ آزادی اشتراک در انجمن ها و کمیته ها؛
- ۲،۱۹ آزادی نقد علمی آثار دیگران؛
- ۲،۲۰ آزادی در ارائه طرح های ابتکاری و نوآوری ها؛
- ۲،۲۱ سایر آزادی هایی که با قوانین، لوایح، مقررات، طرز العمل ها مغایرت نداشته باشد.

آزادی های دانشجویان:

ماده سوم:

- ۳,۱ آزادی در انتخاب رشته و گزینش برنامه های درسی مطابق به لایحه کزیدت؛
- ۳,۲ آزادی در انتخاب موضوع، پژوهش و تحقیق با رعایت ارزش های اسلامی و ملی؛
- ۳,۳ آزادی اشتراکت در انجمن ها و شوراهای دانشجویی؛
- ۳,۴ آزادی در نقد نمودن نظرات دیگران مبتنی بر اصول علمی؛
- ۳,۵ حق اشتراک و عضویت نماینده دانشجویان در کمیته نظم و دسپلین؛
- ۳,۶ حق ابراز نظر و انتقاد عملکرد اساتید و کارمندان دانشگاه؛
- ۳,۷ حق اشتراک در ارزیابی های مختلف اساتید و سایر کارمندان پوهنتون؛
- ۳,۸ حق تجدید نظر در نمره های امتحان نهایی مطابق به لوایح امتحانات؛
- ۳,۹ حق دسترسی مساویانه به تمام امکانات و تسهیلات دانشگاهی که برای دانشجویان فراهم شده است؛
- ۳,۱۰ حق ابراز نظر در پلان های استراتژیک و سایر برنامه های دانشگاه؛

پیامد های عدم رعایت مفاد طرز العمل

ماده چهارم:

- ۴,۱ هرگونه تخطی از قوانین، لوایح، طرز العمل ها و پالیسی توسط تمام منسوبین دانشگاه و دانشجویان مطابق به اسناد تقنینی مربوطه بررسی گردیده و برای شخص خاطی متناسب با عمل وی، جزا داده میشود.
- ۴,۲ در صورتی که تخطی از مفاد این طرز العمل اتفاق افتد و در اسناد تقنینی دیگر از جزا برای فرد خاطی تذکری داده نشده باشد، متناسب با میزان تخطی، حسب زیر تصمیم اتخاذ میگردد:

توصیه شفاهی؛

توصیه کتبی؛

اخطار شفاهی؛

اخطار کتبی؛

کسر معاش کوتاه مدت کمتر از یک ماه (برای منسوبان دانشگاه)

کسر معاش بلند مدت بیشتر از یک ماه (برای منسوبان دانشگاه)

اخراج موقت حد اکثر ۴ هفته (برای دانشجویان)؛

تبدیلی اجباری به نهاد دیگر (برای دانشجویان)؛

این طرز العمل طی چهار ماده و سی و شش بند ماده به تاریخ ۱۴۰۳/۵/۳۰ در شورای علمی مطرح و بعد از تأیید در پروتوکل (۶) ثبت گردید.

تأیید کننده دوکتور منوچهر موحد

ترتیب کننده: فارمسست زمان نوروزی

معاون علمی موسسه

